

روان شناسی جنایی

نوشته‌ی دیوید کانتر
برگردان: مریم مهذب *

www.ketab.ir

for
dummies®
A Wiley Brand

ترجمه و چاپ در ایران، تحت امتیاز
انتشارات وایلی توسط انتشارات آوند دانش

WILEY

آوند دانش

سرشناسه: کاتر، دیوید وی، ۱۹۴۴-م: Canter, David V.

عنوان و نام پدیدآور: روان‌شناسی جنایی / For Dummies / نوشته‌ی دیوید کاتر؛ برگردان مریم مهذب؛ ویراستار طاهره صباغیان.

مشخصات نشر: تهران: آوند دانش، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۴۵۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۶۱-۴۱-۶

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Forensic Psychology For Dummies, 2012.

موضوع: روان‌شناسی قانونی

موضوع: Forensic Psychology

شناسه‌ی افزوده: مهذب، مریم، ۱۳۶۴-، مترجم

رده‌بندی کنگره: RA ۱۱۴۸

رده‌بندی دیویی: ۶۱۴/۱۵

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۵۷۲۳۵۹۱

آوند دانش

روان‌شناسی جنایی

نوشته‌ی دیوید کاتر

ویراستار: طاهره صباغیان

طراحی گرافیک: استودیو آوند دانش

تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۹۸ - چاپ دوم

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ پرسیکا

نشانی دفتر نشر و مرکز پخش: ابتدای خیابان پاسداران، خیابان گل نبی، خیابان ناطق نوری، بن‌بست طلایی، پلاک ۴

تلفن: ۲۲۸۷۱۵۲۲، نمابر: ۲۲۸۹۳۹۸۸

فروشگاه: ضلع جنوبی پارک قیطریه، خیابان روشنایی، خیابان شهاب، نیش روشن‌دان، پلاک ۲۵، تلفن: ۲۲۳۹۵۲۹۳

صندوق پستی: ۱۹۵۸۵/۶۷۳

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۶۱-۴۱-۶

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

محدودیت مسئولیت / سلب مسئولیت از ایجاد ضمانت: هیچ مسئولیت یا ضمانتی متوجه ناشر یا نویسنده در قبال دقت یا کامل بودن متن این اثر نیست و صریحاً از تمامی ضمانت‌ها، شامل و نه محدود به، ضمانت مناسب بودن برای هدفی خاص، سلب مسئولیت می‌کنند. به‌واسطه‌ی فروش یا مواد تبلیغاتی هیچ ضمانتی ایجاد نخواهد شد یا تعمیم نخواهد یافت. توصیه‌ها و راهکارهای ارائه‌شده در این اثر ممکن است برای هر موقعیتی مناسب نباشند. این اثر با استناد بر این تفاهم فروخته می‌شود که ناشر درگیر هیچ‌گونه کار حقوقی، حسابداری یا هرگونه خدمات حرفه‌ای دیگر نمی‌شود. چنانچه مشاوره‌ی حرفه‌ای موردنیاز باشد، از خدمات یک فرد حرفه‌ای باید بهره گرفته شود. نه ناشر و نه نویسنده نباید در قبال صدماتی که از این ناحیه حادث می‌گردد مسئول باشند. این مطلب که به سازمانی یا وب‌سایتی در این اثر رجاع داده و/ یا به‌عنوان منبع احتمالی اطلاعاتی بیشتر معرفی می‌شود نباید به‌منزله‌ی آن باشد که ناشر یا نویسنده اطلاعات یا توصیه‌هایی را که سازمان یا وب‌سایت ارائه می‌کنند صحه می‌گذارد. علاوهمبراین، خوانندگان باید از این مطلب آگاه باشند که وب‌سایت‌های اینترنتی که در این اثر فهرست شده‌اند ممکن است در حداثی که این اثر نوشته شده است تا زمانی که خوانده می‌شود، تغییر کنند یا محو شوند.

پیشگفتار

نخستین بار با مطالعه‌ی کتابی به نام *سایه‌های مجرمانه*^۱ که در سال ۱۹۹۴ چاپ شده بود، با آثار و دنیای دیوید کانتر آشنا شدم. عنوان فرعی کتاب «در ذهن قاتل زنجیره‌ای» بود و به این دلیل جذب کتاب شدم که کمک می‌کرد زیر پوست مجرمان تخیلی‌ای رخنه کنم که در رمان *بازرس ریوس*^۲ به آن‌ها می‌پرداختم. کتاب کانتر روشن و منطقی بود. هانا آرنت پیش‌تر از اصطلاح «پیش‌افتادگی شرارت»^۳ برای توصیف نازیسم و قساوت‌هایی که به نام پیروان آن انجام می‌شد، استفاده کرده بود. پروفیسور کانتر این‌گونه استدلال می‌کند که قاتلان زنجیره‌ای واقعی، به‌ندرت به همتایان تخیلی و داستانی خود شباهت دارند. این افراد، معمولی‌اند و جذابیت خاصی ندارند و بیش از اینکه مهارت‌های خارق‌العاده‌ای داشته باشند، خوش‌شانس‌اند و کمتر پیش می‌آید قربانیان خود را وارد بازی‌های فکری پیچیده کنند.

البته هنوز هم در داستان‌پردازی‌ها جایی برای شخصیت‌هایی نظیر هانیبال لکتر هست، اما او و امثال او به دنیای داستان‌پردازی و افسانه‌سرایی تعلق دارند. کتاب پیش رو، توضیح می‌دهد که دلیل آن چیست. ضمن اینکه به توضیح بسیاری مطالب دیگر نیز می‌پردازد. پروفیسور کانتر، راهنمای جالب و جامع و قابل‌درک است. او اسطوره‌ای را بررسی می‌کند که روان‌شناسان جنایی مطرح می‌کنند (و در فیلم‌ها، تلویزیون و رمان‌ها به تصویر کشیده می‌شود) و نشان می‌دهد این افراد، بااستعداد اما منزوی‌اند و با مشکلاتی چون اعتیاد به مشروبات الکلی یا ناتوانی در حفظ روابط عاطفی دست‌به‌گریبان‌اند. در دنیای واقعی، روان‌شناسان جنایی به این مسئله می‌پردازند که انسان‌ها به چه دلیل مرتکب بزهکاری می‌شوند و بیشتر احتمال دارد چه نوع جرایمی را مرتکب شوند. آن‌ها همچنین به ماهیت شرارت می‌اندیشند و اینکه آیا اصولاً شرارت تشخیص‌دادنی هست یا نه.

در این کتاب، توضیحات روشنی درباره‌ی اصطلاحاتی همچون روان‌پریشی، اسکیزوفرنی و سادیسم می‌آید. این اصطلاحات هم در دنیای واقعی و هم در دنیای داستان‌پردازی به کار می‌رود، اما میزان دقت استفاده از آن‌ها بسیار متفاوت است.

پروفیسور کانتر همچنین به روش‌هایی (از زبان بدن گرفته تا نقشه‌برداری مغزی) می‌پردازد که با استفاده از آن‌ها می‌توانیم تشخیص دهیم آیا فرد در حال دروغ گفتن

1. *Criminal shadows*

2. *Inspector Rebus*

3. *the banality of evil*

است یا خیر. روان‌شناسان جنایی، با نهادهای گوناگون اعمال قانون همکاری می‌کنند و ممکن است از آن‌ها بخواهند در جلسات مصاحبه با شهود شرکت کنند. یکی از جالب‌ترین پرونده‌هایی که در این کتاب از آن بحث می‌شود، مربوط به راننده اتوبوس ربوده‌شده‌ای است که در آن برای استخراج مشاهدات شاهد، از هیپنوتیزم استفاده شده است.

نویسنده، در مقام متخصص ترسیم نیم‌رخ جنایی آماده است تا تصورات غلطی را که درمورد این تخصص مطرح می‌شود، از بین ببرد. ترسیم نیم‌رخ جنایی می‌تواند برای مأموران پلیس بسیار کارآمد باشد، ولی باید با احتیاط استفاده شود. پروفیسور کاتر به پرونده‌ای اشاره می‌کند که در آن مأموران پلیس به دنبال مجرمی می‌گشتند که ناخن یکی از دست‌هایش بلند بود. افسر مسئول تحقیقات، این‌گونه استدلال کرد که مجرم، گیتاریست است. اگر این پرونده مربوط به یکی از داستان‌های شرلوک هولمز بود، این استدلال می‌توانست قانع‌کننده باشد، ولی در اینجا به استدلال محکم‌تری نیاز است.

مهم‌تر اینکه پروفیسور کاتر این موضوع را نیز بررسی می‌کند که روان‌شناسی جنایی چگونه می‌تواند به بزه‌دیدگان کمک کند. بزه‌دیدگان اغلب فراموش می‌شوند؛ چه در دنیای واقعی و چه در داستان‌ها. در حوزه‌ی روان‌شناسی جنایی است که به این افراد توجه می‌شود. ♣

چه دانشجویی سخت‌کوش باشید و چه صرفاً علاقه‌مند به دانش‌اندوزی، کتاب حاضر به شما کمک خواهد کرد آگاهی خود را از روان‌شناسی جنایی افزایش دهید. می‌توانم به جرئت بگویم، این کتاب برای نویسنده‌های داستان‌های جنایی نیز مفید است. البته ما همچنان قاتلان داستان‌های خود را در قالب هیولاهایی به تصویر خواهیم کشید که تمایل شدیدی به حل معما و باقلا و نوشیدن شراب قرمز مرغوب دارند.

ایان رانکین^۱

فهرست مطالب در یک نگاه

۱	مقدمه
۹	بخش ۱: موفقیت در روان‌شناسی جنایی: رشته‌ای در حال رشد
۱۱	فصل ۱: کشف حقیقت درباره‌ی روان‌شناسی جنایی
۳۱	فصل ۲: کشف دنیای بزهکار
۵۷	فصل ۳: ارائه‌ی نظر کارشناسی: روان‌شناسی جنایی و حقوق
۷۷	بخش ۲: کمک‌کردن به مأموران پلیس در حل پرونده‌ها
۷۹	فصل ۴: مصاحبه با شهود و بزه‌دیدگان
۱۰۵	فصل ۵: روکردن دست دروغ‌گوها و کشف فریب‌کاری‌ها
۱۳۷	فصل ۶: ترسیم نیرخ جنایی مجرمان و تشخیص انواع جرایمی که مرتکب می‌شوند
۱۶۹	فصل ۷: بزه‌دیدگان و آنچه پشت‌سر گذاشته‌اند
۱۹۳	فصل ۸: پیشگیری از جرم: مشکلات و روش‌ها و پیشنهادها
۲۱۵	بخش ۳: بررسی ذهن مجرم
۲۱۷	فصل ۹: بررسی و آزمایش و ارزیابی روان‌شناسی مجرمان
۲۳۷	فصل ۱۰: تشخیص شرارت: ارزیابی ذهن مجرم
۲۵۱	بخش ۴: روان‌شناسی در دادگاه
۲۵۳	فصل ۱۱: ارائه‌ی مشاوره در زمینه‌ی رسیدگی‌های قضایی
۲۸۳	فصل ۱۲: جنبه‌های روان‌شناختی رسیدگی‌های قضایی
۳۰۵	بخش ۵: کمک به بزهکاران و درمان آن‌ها
۳۰۷	فصل ۱۳: مداخله‌کردن برای بازپروری بزهکاران
۳۳۱	فصل ۱۴: سروکارداشتن با خشونت
۳۴۹	فصل ۱۵: درمان مجرمان جرایم جنسی
۳۶۹	فصل ۱۶: رسیدگی به بزهکاران نوجوان